

“ ”

Errebeldia hazi egin da Argentinan, herri oso bat bultzaka ari da

Laura Taffetani

Argentinako Abokatuen Gremioa erakundean egiten du lan Laura Taffetanik (Buenos Aires, Argentina, 1963). Gobernuaren errepresioa pairatu duten maputxe ugarirekin lan egin du azken urteetan, eta Askapena antolakundeak antolatutako topaketa antiinperialisten barnean izan da Euskal Herrian. Askapen nazionala eta soziala eraikitzeko antolakunde bat hizpide izan duen hitzaldiaren ondoren elkarrizketatu du ARGIAk.

ENEKO IMAZ GALPARSORO DANI BLANCO / ARGIA CC BY-SA

Hitzaldian aipatu duzu, Javier Mileiri buruz hitz egiterakoan, 1976an ezarritako diktadura militarra hartu behar dela abiapuntutzat. Zergatik?

Mileiren garaipenak 1976an diktadura militarrekin abiatu zen prozesu baten amaiera esan nahi du. 1970eko hamarkadan Argentinan inoiz egon den masa gorakadarik handiena gauzatzea lortu zuten hainbat antolakunde iraultzailek eta sindikatuk, eta horiek ezabatu zituen diktadura militarra.

Berrantolaketa Prozesu Nazionala deiturikoa sistema ekonomiko neoliberal bat ezartzeko jarri zen agintean, eta batek garai horretatik gaur egungora arteko hari historiko bat egin dezake. Diktaduraren ondoren, herriaren beharrei ordez kapitalaren interesek erant-

zun dien demokrazia egon da agintean, eta Mileik egitura hori finkatu du.

Nola ezarri ziren baldintzak 2023ko hauteskundeetan Mileiren garaipena eragiteko?

Kapitalaren interesek erantzuten zien demokrazia horri ez erantzuteak eskuineko agintariak indartzea eragin zuen. Hain zuzen, herrien erresistentzia arintzen denean hazten da eskuina, inoiz ikusi ez diren ezberdintasunak egonkortzen dituen kapitalismo basatiarekin. Diktadura militarra amaitu ondoren, demokrazia neoliberean egonkortzen joan zen aginte politikoa horrek azkenean sinesgarritasuna galdu zuen, eta hori baliatu zuen Mileik ospea lortzeko, eskuin faxistak krisi garaietan egiten duen bezala.

Gainera, ospe hori benetan gertatzen diren gauzak baliatuta lortzen dute: “kasta politikoa” aipatzen dute behin eta berriz, eta egon badago, baina eurak ere horren parte dira. Etorkizun faltsu batekin ilusioak egiten dituzte, eta horren ondorioak langile klaseak pairatzen ditu. Kapitalak behar zuen estatuaren berregituraketa bortitza 1990eko hamarkadan abiatu zen, eta Mileiren agintaldian amaituko da.

Zein da gaur egun Argentinako Gobernuaren egoera, babes sozialari dagokionez?

Indartsu jarraitzen du, gehienbat agente politikoak babesten duelako. Kongresuan ez du gehiengorik, baina agente politikoak egungo ordena zilegi egiten

duelako lortzen du gehiengoa. Alderdi politikorik gabe iritsi zen Milei gobernura, eta behin boterera helduta ari da osatzen alderdia.

Egia da erresistentzia dagoela atzetan ari dela azken aldian, are gehiago Libra kriptodiruararen iruzurrarekin. Ez iruzurrarengatik, baizik eta Milei galdu duen sinesgarritasunarengatik. Halere, indartsu jarraitzen du oraindik, eta asko dago borrokatzeko. Horretan berebiziko garrantzia izan dute martxoaren 12ko jubilatuen protestek.

Hain zuzen, nola eragin diote Milei duen babesari Libra kriptodiruararen iruzurrak eta jubilatuen istiluek?

Jubilatuen protestek inflexio puntu bat suposatu dute Mileiren gobernuarentzat, horren aurkako erresistentzia indartsuena erakusten ari den sektorea baita egun Argentinan. Posizio zail batean jarri du presidentea, eta ikusteko dago ea hurrengo egunetan istiluak areagotuko diren.

Babesari dagokionez, inkestek denetarik diote, baina gehienak ados daukete gauza batean: jaitsi egin dela. Ez da jaitsi, ordea, jaitsi beharko litzatekeen neurrian. Mileiren sinesgarritasuna kalte du kriptodiruararen kasuak, eta orain tentuz jarraitu beharko dituzte AEBetan

“ ”

Kapitalak behar zuen estatuaren berregituraketa bortitza 1990eko hamarkadan abiatu zen, eta Mileiren agintaldian amaituko da

haren aurka irekiko dituzten ikerketak eta auziak. Horrekin batera, Mileiren arrebak, Karina Milei, influentzia-trafikoagatik jaso duen salaketak ere zeresana eman du.

Hitzaldian adierazi duzu Argentina “hainbat identitate batura” dela. Identitate horietako bat da maputxe herria. Haien aurkako errepresioa areagotu da?

Milei, mundu osoko eskuin muturreko agintariek bezala, bere aurkariak ezartzen ditu agintera heldu bezain laster. Argentinaren kasuan, aurreko gobernuaren plan sozialak jasotzen zituzten

pertsonak ziren lehenbizi, eta, ondoren, herri maputxea heldu zen. Segurtasun ministro Patricia Bullrichen bitartez, herri maputxea terrorista dela planteatu du Argentinako Gobernuak, eta azken urteetan maputxeek berreskuratu dituzten lur guztietatik desalojatu egin dituzte botere judizialaren konplizitatearekin.

Lur horietan 30 urte baino gehiago daramatzaten familiak kanporatzen ari da gobernuak, eta azken urteetan emandako sei desalojorik handienak gauzatu ditu berriki. Faktore garrantzitsu bat dago maputxe herriaren gatazkarekin: oztopo bat dira meatzaritza arloko eta arlo turistikoko multinazionalen proiektuentzako. Maputxeen aurkako diskurtsoa ere indarra hartzen joan da azken urteetan, Milei berak zabaldua-ko gezurren harira.

Duela gutxi, Argentinako Abokatuen Gremiotik gaitzetsi zenuten Maputxeen Antzinako Erresistentzia taldea herrialdeko antolakunde terroristen zerrendan sartu izana.

Argentinako Gobernuak Lege Antiterroristarekin zera egiten du: etsai bat ezarri eta hura etsai izate hutsagatik epaitu, eta ez etsai horrek egin dituen ekintzenegatik. Hori ari da gertatzen maputxeekin

ez soilik Argentinan, baita Latinoamerikako beste hainbat herrialdeetan ere. Aurretik zegoen legedia burgesa jada ez da aplikatzen zenbait kontutan, maputxeen aurkako errepresio judizialean, esate baterako.

Aipatu duzu Argentinan desmobilizazioa areagotu dela azken urteetan. Uste duzu jubilatuen protesten harira oposizioak Mileiren aurkako mobilizazio ziklo bat abiatuko duela?

Herrialdeko sektoreen batek kale mailako protestak pizten ditueneko, beldurra izaten dugu oposizioak ez ditzan mobilizazioak kanalizatu eta instituzionalizatu. Itxaropena dugu orain kaleak hartzen hasi den jubilatuen sektoreak sua pizten jarraituko duela. Argentinako langileen bi zentral handienek ere –Argentinako Langileen Zentral Autonomoa (CTA-A) eta Langileen Argentinako Zentrala (CTA-T)– iragarri dute mobilizazioak antolatuko dituztela aurrerantzean, eta espero dugu ez dituztela protestak instituzionalizatuko.

“ ”

Herri maputxea terrorista dela planteatu du Argentinako Gobernuak, eta azken urteetan maputxeek berreskuratu dituzten lur guztietatik desalojatu egin dituzte

Azken egunetako istiluen irudiak eta bideoak ikusita, ordea, nabaria da gobernuaren aurkako protestak kualitatiboki hazi egin direla: unibertsitateko ikasleek egindakoak edota Mileik Davosko Foroan (Suitza) egin zituen adierazpenengatik egondako mobilizazioak masiboak izan baziren ere, antzeman da errebeldia hazi egin dela herrialdean, hau da, herri oso bat bultzaka ari dela.

Esan duzu hiru hamarkaden ondoren Argentinan sozialismoaz hitz egin daitekeela gaur egun. Zergatik? Zein rol jokatzeko du internazionalismoak? Gaur egungo kapitalismo mota hau bere mugara iritsi da, beraz, berebiziko ga-

CLARIN

AP

Erretiratuek mobilizazio handiak egin dituzte eta Mileik errepresioarekin erantzun die gogor.

rantzia duen garai batean gaude. Kapitalismo hau esaten dut, beste garai batzuetan ikusi dugun bezala, kapitalak bere burua birmolda baitezake. Baina gaur egun bizi dugun egoerak, sistemarekin apurtzea ezinbestekoa dela pentsatzera behartzen zaitu; azken batean, duela urte batzuk pentsa zenezakeen ongizate estatu baten inguruan, kapitalismoak ekar zitzakeen onuren inguruan... Baina gaur egun, ez.

Ez naiz gogoratzen zein egilek, baina esaldi ospetsu batek honako hau esaten du: “Ezin duzu eraiki ospitale bat kartzela baten eraikinean. Kartzela suntsitu behar duzu ospitalea eraikitzeko”. Orain dugu aukera sistema honekin apurtzeko, horretara bideratu behar dugu gure lan

mitantea. Lan horretan internazionalismoak berebiziko garrantzia du, hain globalizatua eta monopolistikoa den kapitalismo batean indar internazionala eraiki behar baita, nazionalki antolatzea ez baita nahikoa, Venezuelan edota Kuban ikusi den bezala.

Nola egingo die aurre Mileik Argentinan urrian egitekoak diren agintaldi erdiko hauteskundeei?

Uste dut orain arte eduki duen babes mantenduko duela. Ez da berdina izango, noski, azken asteetan eduki dituen gatazkengatik. Baina, zoritxarrez, Argentinan oraindik ez da eraiki egungo sistema neoliberalari aurre egingo dion alternatibarik. ●